

Демкова В.Ю.

студент,

Науковий керівник: Леонтєва І.В.

доцент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПОНЯТТЯ ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИМОГИ СТВОРЕННЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Впровадження у практику роботи дошкільних навчальних закладів особистісно орієнтованої моделі дошкільної освіти є одним з основних завдань педагогічних працівників. Головним учасником освітнього процесу, відповідно до чинного законодавства дошкільної освіти, визнається дитина зі своїми уподобаннями, інтересами, здібностями, особливостями. Для реалізації особистісно орієнтованої моделі педагоги закладу дошкільної освіти мають створити необхідні умови для розвитку дитини, тобто створити сприятливий розвивальний простір, у якому дитина живе, активно діє, спілкується, отримує знання, розвиває свої вміння, навички, проявляє емоції та почуття.

Розвивальний простір визначається як належним чином впорядкований освітній простір, в якому реалізуються освітні цілі розвивального характеру. Для їх здійснення необхідно створити відповідне розвивальне предметне середовище.

Особливої актуальності набуває ця проблема у зв'язку з визнанням обов'язковості саме для дітей дошкільного віку. Адже створення правильного розвивального життєвого простору, в якому передбачено змістове наповнення різних видів дитячої діяльності є однією із головних умов для закладання основ життєвої компетентності дошкільника і формування його шкільної зрілості.

Розглядаючи поняття «простір» і «середовище» науковці визначають їх як близькі за значенням, але не синонімічні. Середовище відображає взаємозв'язок умов, що забезпечують розвиток дитини. У цьому випадку передбачається присутність людини в середовищі, взаємовплив, взаємодія оточення з суб'єктом, а простір може існувати без людини. Простір по відношенню до середовища є конструктором вищого порядку, в якому може знаходитися декілька середовищ.

Реальна дійсність, в умовах якої відбувається розвиток людини, називається середовищем. Середовище розвитку дитини – це простір її життєдіяльності. Це ті умови, в яких протікає її життя в закладі дошкільної освіти. Стосовно визначення предметно-розвивального середовища існують різні підходи. Наприклад, у методичних рекомендаціях С. Новосолової [4, с. 9] розкривається зміст таких понять:

Розвивальне середовище – це єдність соціальних і природних чинників, які можуть впливати прямо чи опосередковано, миттєво чи довготривало на життя дитини [5, с. 682].

Предметно-розвивальне середовище – це сукупність природних і соціально-культурних предметних засобів найближчого і перспективного розвитку дитини, становлення її творчих здібностей, що забезпечують різноманітність діяльності. [5, с. 23].

Середовище (предметне) – система предметних середовищ, насичених посібниками, іграшками, обладнанням і матеріалами для організації самостійної творчої діяльності дітей.

Основний нормативний документ, який визначає сучасні вимоги до змісту та обсягу дошкільної освіти в Україні, її пріоритети, – Базовий компонент дошкільної освіти. Кроком на шляху до реорганізації та оновлення, відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», стали Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» та програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».

Найголовнішим принципом організації розвивального простору є його безпечність, адже від цього залежить збереження життя та здоров'я дітей. Під час облаштування розвивального простору педагогічним працівникам дошкільного навчального закладу особливу увагу необхідно звертати на якість матеріалів, з яких виготовлено обладнання та його відповідність санітарно-гігієнічним нормам. Обов'язково треба дотримуватися вимог Інструкції з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28 жовтня 2008 р. № 985.

Рационально облаштоване предметно-розвивальне середовище є не лише місцем для ігрової діяльності дітей, а й спонукає їх вивченню нових знань, розвитку навичок і компетенцій, розвитку психічних процесів та пізнавальної активності.

Відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти України та Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»

розвивальний простір групової кімнати передбачає створення спеціальних осередків. Завданням педагогічних працівників ЗДО є створення та наповнення розвивальних осередків з урахування вікових особливостей дітей.

Програмою представлений орієнтовний перелік осередків у груповій кімнаті закладу дошкільної освіти, а саме:

- ігрової діяльності;
- природничий осередок;
- художньо-образотворчої діяльності;
- розвивального навчання;
- відпочинку та усамітнення;
- спортивний осередок.

У групових приміщеннях доцільно передбачити місце для створення постійних і змінних осередків, де діти могли б самостійно чи невеликими групами за власним бажанням займатися різними видами діяльності.

Предметно-розвивальне середовище не має бути сталим. Педагогам необхідно слідкувати за наповненням осередків та періодично змінювати його, враховуючи інтереси, потреби, настрої дітей, освітні завдання тощо. Варто періодично змінювати кольоровий і звуковий фон у групових приміщеннях, варіювати використання обладнання. Раз на місяць частину ігрового матеріалу потрібно оновлювати, а також змінювати їх розміщення. Змінюючи частково наповнення, необхідно також враховувати тему тижня (місяця).

Також важливою умовою створення середовища в груповій кімнаті є аналіз, планування та контроль відповідного напрямку роботи. Необхідною є участь не тільки педагогічних працівників, а також керівництва закладу. Важливою умовою є визначення заходів щодо створення предметно-розвивального середовища у річному плані роботи закладу. Відповідно до змісту кожного розділу плану варто передбачити подальші дії, спрямовані як на обладнання групових кімнат та інших приміщень дошкільного закладу.

Отже, можна зробити висновок, що створення предметно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти потребує дотримання відповідних вимог та сприяє подальшому розвитку та формуванню особистості дитини дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. – 1999. – № 1. – С. 6–38.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / наук. кер. О. Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
3. Корендо Р. Предметне розвивальне середовище як чинник всебічного розвитку дитини / Р. Корендо, С. Бабіч // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2011. – № 9. – С. 44–50.
4. Новосёлова С. Л. Развивающая предметная среда: методические рекомендации по проектированию вариативных дизайн-проектов развивающей предметной среды в детских садах и учебно-воспитательных комплексах / С. Л. Новосёлова. – М.: Центр инноваций в педагогике, 1995. – 59 с.
5. Педагогика: большая современная энциклопедия / сост. Е. С. Рапацевич. – М.: Современное слово, 2005. – 720 с.
6. Романюк І.А. Аналіз, планування, контроль як функція управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 280 с.

Зяблюк Ю.В.

вихователь,

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 144»

Криворізької міської ради

ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНЯТ

Проблема освіти і виховання дошкільників засобами театрального мистецтва, як потужного засобу розвитку їх творчих здібностей є актуальною. Оскільки синтез музики, танцю, живопису, риторики, акторської майстерності створює умови для виховання цілісної творчої особистості, сприяє здійсненню мети сучасної освіти. Реалізація завдань розділу «Креативний розвиток» за програмою «Українське дошкільля» [1] забезпечує розвиток творчих здібностей дітей, їхньої уваги, самостійності у втіленні задуму, пошуку шляхів його реалізації тощо. Реалізація цих завдань відбувається через залучення дітей до різноманітних видів роботи, зокрема, до театралізованої гри, так як вона допомагає [2, с. 7]: